

WYDAWNICTWA MINISTERSTWA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

SERIA OCHRONY PRACY

PRZEMYSŁ CERAMICZNY
WSKAZÓWKI BEZPIECZEŃSTWA
I HIGIENY PRACY

BIBLIOTEKA WZORCOWNI

Nr. inw.

649

7

Przemysł ceramiczny

Drukarnia Państwowa Nr 1 w Warszawie. Zam. 2223. B-13790.

Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej podejmuje w ramach „Serii ochrony pracy” szereg wydawnictw pod ogólną nazwą: „Wskazówki bezpieczeństwa i higieny pracy”. Wskazówki te będą oznaczone tytułami ustalającymi ich zakres.

W obawie, by norma ustawowa nie okazała się w poszczególnych dziedzinach zbyt sztywna dla obecnego okresu odbudowy, ograniczono się do wydania „Wskazówek”.

„Wskazówki” nie mają tedy charakteru wiążącej normy prawnej, są to, jak widać z samego tytułu, zalecenia o charakterze doradczym. Nie normują one ważnej sprawy odpowiedzialności za organizację bezpieczeństwa i higieny pracy w ośrodku wytwórczym, pozostawiając ocenę wykonalności poszczególnych zaleceń decyzji zainteresowanych stron.

W pierwszym rzędzie wydaje się „Wskazówki” dotyczące działów pracy, w których częstotliwość wypadków jest największa i w których brak materiału informacyjno-instrukcyjnego jest najgroźniejszy.

WIADOMOŚCI OGÓLNE.

1. Samodzielną obsługę maszyn z napędem mechanicznym wolno powierzać tylko osobom odpowiedzialnym i obznajomionym z tą pracą, które ukończyły 18 lat.

2. (1) Do popychania lub posuwania materiału przy zasypywaniu, do wyjmowania z maszyn przedmiotów zawadzających, jak również do czyszczenia i zwilżania poruszających się tłoczników pras, należy mieć w pogotowiu i używać odpowiednich narzędzi (tłuczki z okrągłego drzewa z jednym końcem grubszym, haki z ochroną ręki, obcęgi z kulką zabezpieczającą, pędzel na długiej rączce, skrobaczka itp.).

(2) Wzbronione jest sięganie ręką do maszyn będących w ruchu. Jest to dozwolone tylko w czasie postoju maszyny, o ile sprzętu nie można użyć i gdy zostały zastosowane środki przeciw niepowołanemu lub przedwczesnemu włączeniu maszyny, albo nieumyślnemu jej uruchomieniu.

(3) Gdy maszyna zostanie zahamowana przez dostanie się do niej nieodpowiednich przedmiotów lub przez zatkanie, wolno przystąpić do usuwania przeszkody dopiero po wyłączeniu i zabezpieczeniu maszyny.

(4) Z maszyn będących w ruchu wolno pobierać próbki tylko za pomocą odpowiednich narzędzi przy wylocie ślimacznic, noży, mieszadeł itp. lub w innych miejscach nieprzedstawiających żadnego niebezpieczeństwa.

(5) Przed wejściem na tor obiegu gniotowników i do lej walców i przed rozpoczęciem podobnych prac, a także

gdy zawadzające przedmioty nie mogą być inaczej usunięte z maszyny jak ręką, należy maszyny zatrzymać i zastosować szczególne środki przeciw niepowołanemu lub omyłkowemu włączeniu i uruchomieniu maszyn np. przez zrzućcie pasa, unieruchomienie przesuwacza pasa w położeniu odpowiadającym wyłączeniu, a przy napędzie elektrycznym przez unieruchomienie wyłącznika silnikowego, jak również przez umieszczenie na przesuwaczu pasa lub na wyłączniku silnikowym tabliczki z napisem: „Naprawa, Nie włączać. Tabliczkę może usunąć tylko...”

WAŁY I WRZECIONA.

3. Obracające się wały i wrzeciona z napędem mechanicznym muszą być osłonięte.

BĘBNY OBROTOWE.

4. (1) Młyny bębnowe, rurowe i kulkowe, bębny do gaszenia wapna, bębny osuszające, sita ruchome itp. należy tak osłonić, aby wystające części obiegowe nie mogły nikogo skaleczyć.

(2) Prace przy tych maszynach (napełnianie, opróżnianie, obmurowywanie itp.) wolno rozpoczynać dopiero po zabezpieczeniu ich przed możliwością wykonania jakiegokolwiek obrotu.

(3) Bębny o średnicy ponad 1,5 m muszą być wyposażone w urządzenia zamocowujące, które zapobiegają przewróceniu się ich podczas napełniania, opróżniania, obmurowywania itp.

PRASY TAŚMOWE, KRAJARKI, ŁAMACZE, WALCE.

5. (1) Leje wysypowe, otwory wlotowe do napełniania maszyn przetwarzających i innych, np. mieszarek, krajarek,

łamaczy, obcinarek, zespołów walcowych, pras taśmowych, muszą być tak zabezpieczone za pomocą dostatecznie wysokich lejów ochronnych, rusztów ochronnych, poręczy, automatycznie zakrywających pokryw itp., aby miejsca niebezpieczne, jak ślimaki, walce, mieszadła, nie mogły być dotknięte w czasie ruchu podczas prawidłowej obsługi.

(2) Wkładki zabezpieczające zestawów walcowych muszą być tak osłonięte, aby w razie pęknięcia wkładki rozlatujące się części były pewnie pochwycone.

MIESZARKI I UGNIATARKI.

6. (1) Mieszarki i ugniatarki o poziomym wale mieszadłowym muszą posiadać pokrywę ochronną zapobiegającą samoczynnie dotknięciu niebezpiecznych miejsc podczas ruchu maszyny. Przy schylonym naczyniu maszyny będącej w ruchu, pokrywa powinna się dawać tylko tyle otwierać, ile to jest konieczne do usunięcia materiału. Sięganie z boku do wnętrza maszyny podczas ruchu musi być uniemożliwione za pomocą dostatecznej bocznej osłony.

(2) Mieszarki z pionowym wałem mieszadłowym muszą być odpowiednio zabezpieczone.

MIESZADŁA, WSTRZĄSARKI I ŚLIMACZNICE.

7. (1) Mieszadła, wstrząsarki, oraz ślimaki do mieszania i transportu muszą być zakryte lub ogrodzone.

(2) Miejsca pracy przy otwartych mieszarkach należy, o ile możliwe urządzać po wylotowej stronie mieszadeł.

GNIOTOWNIKI.

8. (1) Gniotowniki muszą posiadać urządzenie do samoczynnego posuwania się mlewa pod koła gniotące i do

wylotów. Muszą one być tak zabezpieczone, aby nikt nie mógł dostać się pod nie i aby obiegające części (skrobaczki, talerze itp.) nie mogły nikogo pochwycić.

(2) Dostępne otwory do opróżniania muszą być tak zabezpieczone, aby ręce osób obsługujących nie mogły zetknąć się z częściami maszyny grożącymi niebezpieczeństwem (ruszt ochronny, lej ochronny, rura ochronna itp.).

PŁUCZKI.

9. Płuczki należy ze wszystkich stron ogrodzić.

ZASYPYWACZE.

10. Przy zasypywaczach należy osłonić lub ogrodzić: kołowroty krzyżowe, skrobaczki, nacinaki, ślimacznice doprowadzające itp., jak również dźwignie do wzruszania, mieszania i doprowadzania, o ile dźwignie te robią więcej jak 5 obrotów na minutę.

MASZYNY ROZDRABNIAJĄCE.

11. (1) Obiegowe talerze maszyn rozdrabniających muszą być ogrodzone.

(2) Wystające śruby poprzeczek krążkowych przy maszynach z obiegowymi krążkami muszą być zakryte lub posiadać gładkie zaokrąglone osłony.

PRASY I TŁOCZNIE.

12. Droga obiegu ramion zamachowych (z kulami lub bez nich) przy ręcznych prasach wrzecionowych (balansowych), o ile już sam sposób ustawienia nie daje dostatecznej ochrony musi być tak zabezpieczona, aby końce ramion nie mogły nikogo uderzyć.

13. Przy prasach ciernych (frykcyjnych) należy miejsca nabiegu kół napędowych osłonić, o ile miejsca te znajdują się niżej jak 2 m nad podłogą.

14. (1) Skok pras ciernych i napęd tłoczni mechanicznych należy tak nastawić, aby było dosyć czasu na usunięcie przedmiotu uformowanego i na doprowadzenie nowego materiału.

(2) Samowolnej zmiany nastawienia skoku należy zapobiegać za pomocą stałego dozoru lub innych środków zapobiegawczych.

15. (1) W celu uniknięcia skaleczenia rąk przy prasach i tłoczniach do wyrobu płytek, cegieł, artykułów izolacyjnych, doniczek i innych przedmiotów glinianych należy stosować środki zaradcze i używać ich odpowiednio do przeznaczenia.

Na ogół można dostateczną ochronę osiągnąć za pomocą jednego z tych sposobów. Zdarzają się jednak przypadki, w których muszą być wymagane dodatkowe środki ochronne.

(2) Takimi środkami zaradczymi są np.:

1. samoczynne doprowadzanie materiału,
2. kabłąki ochronne, siatki i klapy ochronne,
3. odgarniacze rąk,
4. zajęcie obu rąk podczas ruchu tłoczniaka w dół.

(3) O ile powyższych środków nie można zastosować, należy unikać nożnego włączania maszyny.

(4) Prasy mimośrodowe i korbowe, prasy z dźwigniami przegubowymi, przy których można pracować zależnie od ich budowy na skok pojedynczy, muszą posiadać zabezpieczenie przeciw niezamierzonemu drugiemu zejściu tłoczniaka w dół.

16. Przy prasach i tłoczniach wszelkich rodzajów należy podczas czyszczenia stołów i tłoczniaków oraz podczas

wymiany wykrojów zabezpieczyć górne tłoczники przed niezamierzonym zejściem w dół, o ile nie można do tych czynności używać specjalnego sprzętu.

(2, ust. 1).

17. Stoły obrotowe pras wszelkiego rodzaju należy szczelnie osłonić od tego miejsca, gdzie dźwignia wybijająca (wybijak) schodzi poniżej powierzchni stołu. Odległość dolnej krawędzi przytrzymywaczy szczotek mechanicznych lub odgarniaczy skórzanych od stołów obrotowych musi wynosić co najmniej 3 cm.

18. Materiału nałożonego niewłaściwie do formy, ani częściowo uformowanych już przedmiotów nie wolno ręką wyjmować lub poprawiać dopóki maszyna nie zostanie całkowicie zatrzymana; dokładanie materiału jest wzbronione; na prasach należy umieścić napisy ostrzegawcze.

19. Z pras opadowych wolno odbierać uformowane przedmioty tylko za pomocą odbieraczy działających samoczynnie, lub za pomocą specjalnie do tego celu urządzonych blach odbiorczych.

KIERATY.

20. Krajarki, prasy itp. z napędem kieratowym muszą być tak urządzone, aby zatrudnione przy nich osoby nie mogły być uszkodzone drągiem pociągowym.

MASZYNY DO KOPANIA GLINY I TORFU.

21. (1) Maszyny do kopania gliny i torfu należy ustawić trwale i tak zakotwiczyć, aby nie mogły się przewrócić.

(2) Muszą one posiadać zapadki, które przy podnoszeniu noży do góry należy założyć na zęby koła zapadkowego.

Dotychczas ukazały się:

1. Wytyczne w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy dla członków rad zakładowych.
2. „Maszyny do obróbki drewna” — wskazówki bezpieczeństwa i higieny pracy.
3. „Pędnie” — wskazówki bezpieczeństwa i higieny pracy.
5. Światło i praca.
6. „Przemysł ceramiczny” — wskazówki bezpieczeństwa i higieny pracy.
7. „Prace przy użyciu rtęci” — wskazówki bezpieczeństwa i higieny pracy.

W druku:

4. „Piła tarczowa” — instrukcje techniczne.